

נר מנחם

הגות לפרשת השבוע

לע"נ ר' מנחם ב"ר יששכר ומרת רחל ב"ר מנשה שרעבי ז"ל

הרהורים לפרשת חיי שרה תשפ"א | מאת הרב מנחם יעקבזון ראש הישיבה במושב

אברהם אבינו וקניית מערת המכפלה

בפרשתנו מאריכה התורה בתיאור מאמציו של אברהם אבינו לקנות את מערת המכפלה. יתכן שהתיאור הזה גם מסייע למנוע ערעור על זכותנו בקברי אבותינו, וזכרנו כנער – את הפירסום שהיה למעמד כאשר אבא אבן ששימש באותה עת שגריר ישראל באו"ם – הקריא את פרשת חיי שרה כמסמך דוקומנטרי בעת שעלה הנושא לדיון...

אולם בודאי לא זו מטרת התורה היחידה בתיאור הארוך והמפורט.

לדעת חלק מרבתינו הראשונים התורה מתכוונת לתאר דוקא את הקושי שיש לאברהם בקניית המערה לאחר שהארץ כבר הובטחה לו, וזהו לדעת רבנו יונה – מעשרה נסיונות שנתנסה אברהם אבינו.

הנסיון העשירי

דעת רוב הפרשנים כי 'עקידת יצחק' היתה הניסיון העשירי בו ניסה האלקים את אברהם. לדעתם זוהי הפיסגה – נכונותו של אברהם להקריב בלב שלם את בנו יחידו ללא פקפוק ומתוך אהבה גמורה... לעומת זאת דעת רבינו יונה בפירושו על מסכת אבות (פרק ה משנה ג) כי **הנסיון העשירי מעשרה נסיונות שנתנסה אברהם אבינו היה הארוע של קניית מערת המכפלה לקבורת שרה!**

הבה נשים לב! לא עצם מיתת שרה אשת נעוריו עמה עבר את כל טלטולי החיים וממנה נולד להם בן לעת זקנה, ומותה הפתאומי מיד לאחר העקדה, אלא פרשת הקבורה והעסק סביב רכישת מערת המכפלה – כמתואר בפרשתנו.

ומהו הניסיון? כותב רבנו יונה: 'שנאמר לו קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה וכשמתה אשתו לא מצא מקום לקברה עד שקנאו ולא הרחר. להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו היה מנסהו לגלות לבריות כי ירא אלהים ושלם בכל המדות!'

לכאורה שיטה זו תמוהה. אברהם כבר הוכיח שהוא מוכן למסור אף את בנו יחידו לרצון לבורא, האם יש למעלה מכך? האם הוא צריך עדיין לברר גם את איתנות אמונתו בכך שלא יתלונן או ירהר במרמור קל על הצורך לשאת ולתת עבור רכישת קבר לאשתו – בארץ אותה הבטיח לו הבורא?

נסיונות החיים

יתכן שהמבחן הנוכחי הוא דוקא בפשטותו. ישנם נסיונות גדולים, הרואיים, האדם מרגיש את גודל הרגע בו נבחנת אמונתו, בו אומרים לו אם לא תשתחווה לאליל תיהרג... הוא מודע לגודל השעה ולנקודת המבחן – הוא מגיים את כל תעצומות נפשו למשימה ועומד בה.

אבל יש נסיון של עמידה בתוך מרוץ החיים, בתוך ההתנהלות היומיומית. כשרמת הכוונות לא נדרכת והשיגרה מטשטשת את הדרמטיות של הנסיון – זהו מבחן מסוג אחר שלפעמים קשה יותר לעמוד בו.

בשבילנו ובשפתנו, זה יכול להיות רגע פשוט בו עולה בך ההרהור 'למה...' למה זה קורה לי? הרי אני יותר טוב מהרבה אחרים?

יכול להיות שהנסיון לא יעמיד אותנו בסכנת חיים הלילה רק בקשיים כלכליים כאלו או אחרים ויבחן את המחשבות העוברות בלבך, האם תקבל אותו באהבה או שמא תתחשבן עם הקדוש ברוך הוא על הצדקות שעשית...

ויתכן שהנסיון יהיה דוקא ברגעי הצלחה ושגשוג – והמבחן יהיה האם תזכור את הבורא? האם תדע מי הנותן לך כח לעשות חיל או שמא תסחף – יחד עם מלמול של 'תודה לא-ל' ו'בעזרת השם' – לתחושה של 'כוחי ועצם ידי...'

אתגרים!

ברמות הגבוהות הנסיון בא לגלות את מעלתו של המתנסה כמו שכתב רבינו יונה שם 'להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו היה מנסהו לגלות לבריות כי ירא אלהים ושלם בכל המדות'. הוה אומר, נסיון מלשון 'נס' – גם הוא ההגל המונף במקום גבוה לעין כל, 'עשית ליראיך גם להתנסוס', בכך זוכה הצדיק להיות גם דוגמה ומופת לאחרים וזורה דרך לכל הדורות.

אולם עבורנו בדרך כלל הנסיון הוא אתגר! העובדה שעברנו כבדת דרך מן החיים – אינה סיבה לנוח על זרי דפנה. אם אנשים רבים מחפשים את אתגר הגיל השני בהסכת מקצוע, לפעמים הקדוש ברוך הוא מוזמן לנו אתגרים נוספים בשלב שבו כבר חשבנו להתחיל לנוח...

תקופת הנסיונות

הדורות האחרונים כבר מוגדרים לכל הדעות כ'עקבתא דמשיחא' והינם תקופה מיוחדת בריבוי נסיונות כלליים ופרטיים. השואה היתה נסיון באמונה שרק מי שקיים בשלמות 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' הצליח לעמוד בו.

ומאיךך כאשר עם ישראל יושב בארצו תחת שלטון יהודי ועם זאת חלק גדול מהעם איננו שומר תורה ומצוות – ואף עויין את לומדי התורה ושומריה, זהו גם נסיון. התקופה העכשווית שהעלתה את רמת האיבה כלפי הציבור החרדי היא גם נסיון, הן לנרדפים ומושפלים (האם ישכילו להבין נכון את המצב ואת מטרותיו) והן לאלו שאינם נמנים על הציבור החרדי – והנסיון שלהם האם ישכילו לשמור על עצמם מלהיסחף אחרי התקשורת ודעת הקהל... כמובן גם המצבים העכשוויים של התמודדות מתמדת עם חולי ומגפה מצד אחד וקושי כלכלי אדיר מצד שני מהווים בעת הזאת לרבים מאיתנו נסיון של ממש.

הכנה מוקדמת

אמנם אנו מתפללים 'ואל תביאנו לידי נסיון' מפני שאיננו בטוחים בעצמנו, ובכל זאת עלינו להיות מוכנים לאפשרות כזו. כחייל העובר אימונים לקראת כל תרחיש כך אדם המכיר את תפקידו בחיים מכין את עצמו – בעיקר נפשית – למצבים בלתי שגרתיים ובונה לעצמו חומת מגן של אמונה איתנה ושל הכרה בחסד ה' הטוב והמיטיב ממנה ישאב עוז ותעצומות בעיתות מצוקה ומשבר. יחד עם אמירת 'אהבת את אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך' – בקריאת שמע, עלינו לשנן כי זהו המבחן האמיתי האם אהבת ה' ואמונתו מכינות אותנו לכל מצב...

וגם להכין את השיגרה למצבים בלתי צפויים. כאמור לעיל ישנם נסיונות עליהם תולה שלט מאיר עינים 'כאן נסיון!' וישנם כאלה שיכולים לעבור לידנו בלי שנשים לב שהחמצנו את שעת המבחן!

את ה'אלהים' ואלו אלו

לתגובות: פקס 039601961 nhrh999@gmail.com

ישיבת מאור יצחק מושב חמד